

AULA DIDÀCTICA
ESCALANTE

La comèdia de l'art

Per a començar... Veig – Pense – Em pregunta

Treball

Després de veure el nostre vídeo sobre la Comèdia de l'Art, imaginem-nos que en el teu pensament han sorgit molts dubtes, descobriments, sorpreses...

Pren-te uns moments de reflexió, t'ajudaran a descobrir més coses sobre aquesta forma teatral. Respon a aquestes qüestions i posa-les en comú amb el teu grup de classe.

— Què he vist en el vídeo?

— Què pense sobre allò que he vist?

— Em pregunta sobre...

La primera cosa que farem serà estudiar què és això de la Comèdia de l'Art.

La Comèdia de l'Art és una forma teatral que va nèixer a Itàlia en el segle XVI, caracteritzada per unes dosis grans d'improvisació, basada en personatges corrents de l'època.

Com improvisaven?

La base de tota obra era el *canovaccio*, és a dir, un esquema o guió que s'assajava prèviament i establia l'acció dels actors. Aquests, amb el director, creaven la versió que seria representada, però els actors en la seua creativitat permanent eren coautors de l'obra. En cada representació podia haver-hi sorpreses.

Com recordaven els textos, si hi havia tanta improvisació?

El *canovaccio*, també denominat *canemàs*, s'escrivia en uns fullets que es col·locaven entre bastidors perquè els protagonistes els pogueren veure, i així recordar la frase clau en la qual havien de recolzar la seua improvisació.

No s'aprenien cap text de memòria?

En els canemassos s'intercalaven trossos escrits prèviament i que se sabien de memòria, per si l'actor es quedava sense imaginació. Solia escriure'ls el director de la *troupe* (companyia). Cada companyia tenia els seus temes i intrigues propis, i els interpretava d'una manera especial que la caracteritzava.

Quins temes es tractaven en les representacions?

Els temes que s'hi tractaven eren sempre coses d'interés general per a les persones: la por, l'amor, la mort, la supervivència... No s'hi recorria a encanteris, ni a màgies, ni a encisos. Ara bé, era un espectacle còmic en el qual s'exageraven els temperaments i les respostes, sempre hi havia algú que eixia corrent o rebia colps.

Anota les paraules que no conegues per a anar formant un vocabulari sobre la Comèdia de l'Art.

Com era la tècnica d'actuació?

El mim i la paraula improvisada eren la base de la tècnica teatral. El gest tenia més importància que la paraula, en alguns casos no hi havia text, ja que el gest era el que parlava.

La Comèdia de l'Art és la precursora del circ còmic i de l'aparició dels pallassos. Va contribuir a fer que ser actor i actriu fora un ofici. La paraula «art», en italià antic significava «ofici» i «negoci».

Per a saber-ne més, podeu veure el vídeo següent sobre la importància del gest:

https://youtu.be/r7E37G9a_sw

Anota les paraules que no conegues per a anar formant un vocabulari sobre la Comèdia de l'Art.

Què havien de saber fer els actors i les actrius?

Eren artistes molt complets, havien de saber ballar, declamar, cantar, mimar, fer malabars i bots i, a més, tindre molt d'humor i enginy per a improvisar i provocar rialles.

Es van inspirar en el teatre de l'antiga Grècia, on utilitzaven màscares, música i danses.

Per a saber-ne més pots veure aquests vídeos:

Màscares i explicació dels gestos:

<https://youtu.be/JvIORpQf2pc>

Explicació dels personatges:

<https://youtu.be/6oUc629ddAk>

Com era el repartiment de personatges?

Hi havia molts protagonistes còmics dividits en amos (vells) i servents (criats). Tots usaven màscares, excepte els enamorats.

Hi havia uns personatges fixos:

Els enamorats, que se solien anomenar Flavi i Isabella. No portaven màscara sinó la cara maquillada amb pols blanca, ja que la pal·lidesa era pròpia de l'enamorament.

Els criats, formats per:

- Arlequí: àgil i acrobàtic, capaç de tot per tal de no passar fam.
- Brighella: amb un talent especial per a la paraula i la música.
- Colombina: la més sensata i la confident de l'enamorada.
- Pulcinella: és el millor cantant, gran pensador que tot ho arregla colpejant la gent.

Els vells representaven el poder i eren aquests:

- Doctor: parla molt i no diu res. Representa el món universitari.
- Capità: sembla molt valent, però, en el fons, és un covard. Representa el món militar.
- Pantalone: no li agrada gens ser vell. Representa el poder polític.

Anota les paraules que no conegues per a anar formant un vocabulari sobre la Comèdia de l'Art.

Hui dia hi ha Comèdia de l'Art?

La Comèdia de l'Art va finalitzar en el segle XIX, però va servir com a generador de noves formes d'art escènic, com la pantomima, el melodrama, el cine burlesc o els pallassos. L'herència de la Comèdia de l'Art la va recollir el circ i també algunes formes de teatre actual.

La Comèdia de l'Art va arribar a Espanya? La continua algú?

Sembla que, segons els escrits antics, van arribar a Espanya algunes companyies italianes que van tindre un gran èxit a Sevilla i Toledo, cap al 1575, i també a Madrid a finals del segle XVI.

Autors que es van inspirar en el model de la Comèdia de l'Art van ser Lope de Vega, Tirso de Molina, Calderón de la Barca... que van aprofitar els arquetips dels personatges per a fer crítiques amb humor i sarcasme a la societat i la política d'aquella època.

Actualment la Comèdia de l'Art és un gènere teatral que s'estudia en la carrera universitària d'Art Dramàtic i és considerada com un entrenament molt necessari per a la formació de l'actor i l'actriu. Crida l'atenció com, tot i ser un gènere tan antic, pot arribar a ser de gran actualitat.

Coneguem millor els personatges

Treball en parelles

Els enamorats

Per a recordar els noms i les característiques dels personatges, ompli aquestes fitxes amb l'ajuda de la teua parella de treball. Podeu consultar en aquest blog, us donarà moltes idees:

<https://comediadelarte.blogspot.com/>

Els criats

Nom:

Característiques:

Nom:

Característiques:

Nom:

Característiques:

Nom:

Característiques:

Coneguem millor els personatges

Treball en parelles

Per a recordar els noms i les característiques dels personatges, ompli aquestes fitxes amb l'ajuda de la teua parella de treball. Podeu consultar en aquest blog, us donarà moltes idees:

 <https://comediadelarte.blogspot.com/>

Els vells

Nom: _____

Característiques: _____

Nom: _____

Característiques: _____

Nom: _____

Característiques: _____

Practiquem l'art de la improvisació

Treball en grup

Us proposem un exercici d'improvisació perquè el feu davant els vostres companys. Trieu els personatges, penseu en la trama i els moviments que hi fareu, deixeu-vos anar i gaudiu-ho.

Personatge 1

Arlequí ix a escena boig d'alegria perquè ha rebut la paga del mes, comenta tot allò que es podrà comprar. Se'n va cantussejant i botant.

Personatge 2

Arlequí entra a escena ploriquejant, amb l'esquena arquejada perquè ha perdut la seua borsa de monedes i ja no podrà comprar tot allò que somniava.

Personatge 3

Colombina entra, molt seductora, a contar qualsevol xafardeig al públic i, de sobte, recorda que va deixar el pastís al forn i se'n va corrent i fent saltets de ballarina.

Personatge 4

Una enamorada trau el cap per la finestra sospirant en la nit de lluna pel seu amor i dient en veu alta com l'enyora. Sota la finestra hi ha un criat amagat, que està fent una paròdia graciosa de tot el que va dient per tal de ridiculitzar-la i fer gràcia.

Metacognició final

Del que has après, què t'ha semblat més interessant? Per què?

Escriu dues coses que hages fet molt bé i dues coses que hauries de millorar quan treballes en parella o en grup.

